

A1. Περίληψη

Ο συγγραφέας πραγματεύεται τις σημασιολογικές εκφάνσεις των εννοιών παιδεία και εκπαίδευση. Αρχικά, εντοπίζει τις απαρχές της στους αρχαίους τραγικούς με την έννοια της αγωγής, ενώ ο Πλάτωνας της προσδίδει την έννοια της γνώσης και της αρετής· γενικότερα, όμως, στον αρχαιοελληνικό φιλοσοφικό στοχασμό συνυφαίνεται με την παιδαριώδη διάθεση και το παίγνιο. Στη συνέχεια, κρίνει απαραίτητο τον προσδιορισμό των όμοιων αλλά και διακριτών τους στοιχείων και παράλληλα επισημαίνει ως κοινό γνώρισμα την παροχή γνώσης μέσω εκπαιδευτικών δομών. Καταλήγοντας, διαχωρίζει αφενός την παιδεία ως ελεύθερη διαδικασία και αφετέρου την εκπαίδευση ως οριοθετημένη πρακτική.

B1.

α. Λ

β. Λ

γ. Σ

δ. Λ

ε. Σ

B2. α)

Ένας τρόπος ανάπτυξης που εντοπίζεται στην τελευταία παράγραφο είναι αυτός της σύγκρισης –αντίθεσης. Συγκρίνεται η «παιδεία» με την «εκπαίδευση». Οι διαφορές εντοπίζονται στο χωρίο: «Η παιδεία ... υποχρεωτική» και χρησιμοποιούνται οι λέξεις «διαφορές» και «αντίθετα».

β) **ωστόσο** → αντίθεση, εναντίωση

επομένως → συμπέρασμα

προκειμένου → σκοπός

που πάει να πει ότι → επεξήγηση, διασάφηση

κυρίως → έμφαση

B3. α)

- Οι αρχές της εντοπίζονται στον Αισχύλο και στον Σοφοκλή.
- Η ίδια λέξη [...] σκοπίμως συνδέεται κάποτε τόσο με την παιδία όσο και με την παιδία.
- [...] το οποίο, όσο βλέπω στα λεξικά, παρουσιάζεται, αναφέρεται πρώτη φορά στον πλατωνικό Κρίτωνα.
- [...] δημιουργεί σύγχυση εις βάρος και των δύο παραγόντων, παραμέτρων της κρίσιμης αυτής συζυγίας.
- Από εκεί και πέρα αρχίζουν πρόδηλες, εμφανείς και λανθάνουσες διαφορές [...].

B3. β)

- Αναβαθμίζεται: υποβαθμίζεται
- Μεταγενέστερη: προγενέστερη
- Επιτρέπουν: εμποδίζουν, απαγορεύουν
- Ιδιωτική: δημόσια, συλλογική
- Διαφορές: ομοιότητες

B4. α) εναλλάσσονται, ανιχνεύονται, αναβαθμίζεται, αναδεικνύεται, θεωρείται, συνάπτεται.

B4. β) Με την Παθητική φωνή δίνεται έμφαση στην πράξη και το ύφος του κειμένου είναι σοβαρό, επίσημο, αντικειμενικό.

Γ. Κεντρικές έννοιες: Παιδεία και Εκπαίδευση

Επικοινωνιακό πλαίσιο και ύφος: Πρόκειται για άρθρο, άρα επίσημο ύφος, αντικειμενικό, με επικαιρικό χαρακτήρα.

Ρηματικό πρόσωπο: Γ' πρόσωπο.

Τίτλος: «Παιδεία κατ' ουσίαν και όχι κατ' όνομα», «Το σχολείο ως φάρος στα χρόνια της κρίσης»

Πρόλογος: Σύντομη αναφορά στην αντίθεση ανάμεσα στον τεχνοκρατικό και όχι ανθρωπιστικό προσανατολισμό του εκπαιδευτικού μας συστήματος. Ή αναφορά στη σύγχυση που προκύπτει ανάμεσα στον όρο παιδεία και εκπαίδευση. Ή παρουσίαση του εκπαιδευτικού μας συστήματος ως καθρέπτη της πολιτιστικής μας και πνευματικής μας στάθμης. Ή αναφορά στο χάσμα ανάμεσα στην αύξηση των πτυχιούχων και στην απουσία ουσιαστικής πνευματικής καλλιέργειας. Ή παρουσίαση της διάψευσης των προσδοκιών που είχαμε για την σύγχρονη εκπαίδευση και αναφορά στην ανάγκη αναθεώρησης του προσανατολισμού και της στοχοθεσίας.

Α' Ερώτημα: Υποστηρίζετε την άποψη ότι το σχολείο οφείλει, παράλληλα με την εκπαιδευτική, να ασκεί και παιδευτική λειτουργία

- Το σχολείο προσανατολίζει τον νέο επαγγελματικά σύμφωνα με τις έμφυτες κλίσεις του και επιθυμίες του αλλά και σύμφωνα με τις κοινωνικές συνθήκες και ανάγκες ώστε να εξασφαλίσει την ένταξή του στις παραγωγικές δομές. Παράλληλα εφοδιάζει τον νέο με την απαραίτητη τεχνογνωσία και εμπειρία, προκειμένου να ανταπεξέλθει στον αυξημένο επιστημονικό και επαγγελματικό ανταγωνισμό της εποχής μας, ωστόσο οφείλει να γαλουχεί τους νέους και με αξίες (ιδέες που καθορίζουν τρόπο ζωής και σκέψης) και Ιδανικά (υψηλούς πνευματικούς ή ηθικούς σκοπούς για να αγωνιστεί κανείς).
- Να διαμορφώσει πολυσχιδείς προσωπικότητες, με κριτική αντίληψη, σφαιρική γνώση, ενεργούς πολίτες με βαθιά δημοκρατικά φρονήματα, σωστά κοινωνικοποιημένους, αλληλέγγυους και συνεργάσιμους, νομοταγείς, με γνώση των δικαιωμάτων και των υποχρεώσεών τους, που βάζουν στόχους, ιεραρχούν σωστά τις προτεραιότητες και ανταπεξέρχονται στις προκλήσεις της εποχής. Άτομα που αξιοποιούν την τεχνολογία και αποφεύγουν τις παγίδες, αξιολογούν σωστά πρόσωπα και συμπεριφορές, διακρίνονται για εντιμότητα, ανθρωπιστική –ηρωική διάθεση, με σεβασμό, αξιοπρέπεια, αγάπη, θάρρος, τόλμη, αυτογνωσία, αισιοδοξία, εγκράτεια, αυτοπεποίθηση, φιλαλήθεια, γόνιμη αμφισβήτηση, αισθητική καλλιέργεια. Να συντελέσει στη διαμόρφωση νέων με γνώση της εθνικής και πολιτιστικής τους ταυτότητα. Με σεβασμό στη διαφορετικότητα, καινοτόμα σκέψη, μακριά από συντηρητισμούς και στερεότυπες αντιλήψεις.
- Η αδυναμία της οικογένειας να ανταπεξέλθει πλήρως στον ρόλο της (ως προς την διαπαιδαγώγηση του ατόμου), η απουσία πνευματικών ηγετών, η αλλοτρίωση του σύγχρονου ανθρώπου, τα επικίνδυνα πρότυπα και ο βομβαρδισμός μηνυμάτων στα χρόνια της παγκοσμιοποίησης, καθιστούν επιτακτική ανάγκη να λειτουργήσει το σχολείο ως πυξίδα για να μην «χαθεί» ο νέος στον σύγχρονο κόσμο μας.

Μεταβατική περίοδος: Οι όροι σχολείο και μάθηση δεν νοούνται χωρίς να λάβουμε υπόψη τον εμπλεκόμενο ρόλο του εκπαιδευτικού. Ένα ρόλο που δεν μπορεί να αποσαφηνιστεί αποσπασμένος απ' το κοινωνικο-πολιτισμικό πλαίσιο στο οποίο πραγματώνεται .

Β' Ερώτημα: Έτσι απ' τον εκπαιδευτικό σήμερα ζητούμε:

- Να αποτελεί σφαιρική προσωπικότητα, που θα διακρίνεται από παιδαγωγικές ικανότητες και θα αγαπά τους μαθητές του
- Να είναι κάτοχος της σοφίας και της γνώσης, «πρέπει» να προσφέρει στους μαθητές την ίδια τη γνώση και τις αιώνιες αξίες και ιδανικά
- Να διδάξουν στους νέους την αξιολόγηση, την επιλογή και την κατανόηση των πληροφοριών
- Να υιοθετήσουν νέες παιδαγωγικές μεθόδους, ώστε να ενθαρρύνουν την πρωτοβουλία και την συμμετοχή τους στο μαθησιακό περιβάλλον.
- Να δώσουν έμφαση στη βιωματική μάθηση και όχι στην απομνημόνευση γνώσεων
- Να ενισχύσουν τον διάλογο

Οι μαθητές αντίστοιχα:

- Να εκλάβουν το σχολείο ως πεδίο έκφρασης και δημιουργικότητας
- Να καλωσορίσουν και να υποστηρίξουν προσπάθειες γεφύρωσης του χάσματος που υπάρχει ανάμεσα στους ίδιους και τους εκπαιδευτικούς
- Να αναλάβουν πρωτοβουλίες ως μαθητική κοινότητα και να διεκδικήσουν βήμα έκφρασης
- Να λειτουργήσουν ομαδικά
- Να υιοθετήσουν πρακτικές υγιούς ανταγωνισμού.

Επίλογος: Οι υποχρεώσεις και οι ευθύνες είναι πολλές, οι απαιτήσεις αυξάνονται συνεχώς και οι δυνατότητες, χάρη και στις νέες τεχνολογίες, ξεπερνούν κάθε προσδοκία. Ο εκπαιδευτικός στην Κοινωνία της Πληροφορίας αναλαμβάνει σε νέα πλαίσια καινούρια καθήκοντα και επωμίζεται νέους ρόλους. Το μεγάλο στοίχημα για την σημερινή Ελλάδα, είναι το σχολείο μας, να αποτελέσει ένα σημείο αναφοράς για την «αναγέννησή» μας. Να διαμορφώσει προσωπικότητες ικανές να διακριθούν τόσο στον επαγγελματικό στίβο, όσο και στη ζωή. Νέους και νέες που θα έρθουν πολλάκις αντιμέτωποι με δυσκολίες και προβλήματα, αλλά θα έχουν τα εφόδια να ανταποκριθούν επιτυχώς. Αυτή την παιδεία και αυτό το σχολείο αξίζει να προσφέρει η Ελλάδα στα παιδιά της.

Επιμέλεια απαντήσεων: Αθηνά Γιαννακοπούλου, Χρήστος Τσιούρης, Φένια Σταμπολτζή, Παρασκευή Λάβδα, Λουκάς Κούνος